

MÄLARDALSRÅDET

”Så tillgodoser vi Stockholm-Mälardalens kompetensbehov”

#EnBättreMatchning

@malardalsradet

Maria Nimvik Stern

Generalsekreterare

Mälardalsrådet

Kajsa Rosén

Moderator

Twittra gärna på

#EnBättreMatchning

@malardalsradet

Denise Norström (S)

Regionstyrelsens ordf. Region
Västmanland

#EnBättreMatchning

Thomas Lundberg

Kompetensstrateg, Region Gävleborg

#EnBättreMatchning

En Bättre Matchning

Storregionalt samarbete kring strategisk kompetensförsörjning

Regionala utvecklingsuppdraget

Berörda landsting och samverkansorgan som genomför insatser inom kompetensförsörjningsområdet erbjuds att:

- *Utifrån de prioriteringar som görs i den regionala utvecklingsstrategin organisera och fastställa målsättningar med bl.a. kommuner, arbetsliv, utbildningsaktörer, statliga myndigheter samt övriga berörda aktörer i länet.*
- *Tillhandahålla analyser och prognoser av privat och offentlig sektors behov av kompetens på kort och lång sikt, föra dialog med berörda aktörer om de behov som där identifieras samt ge förslag på insatser utifrån dessa.*

Regeringen

Regeringsbeslut

IV 10
1 bilaga

2017-12-18
N2017/07699/RTS
N2017/07558/KLS
N2017/07559/KLS (delvis)

Slutsatser

1. Det är viktigt att ha ett storregionalt förhållningssätt till kompetensförsörjningen av högskoleutbildad arbetskraft.
2. Studenternas efterfrågan styr i hög grad utbildningsutbudet hos de intervjuade lärosätena.
3. Det saknas regionala och framför allt storregionala arenor för dialog mellan regionalt utvecklingsansvariga och lärosätena.

MÄLARDALSRÅDET

”Så tillgodoser vi Stockholm-Mälardalens kompetensbehov”

#EnBättreMatchning

@malardalsradet

Styrbjörn Holmberg

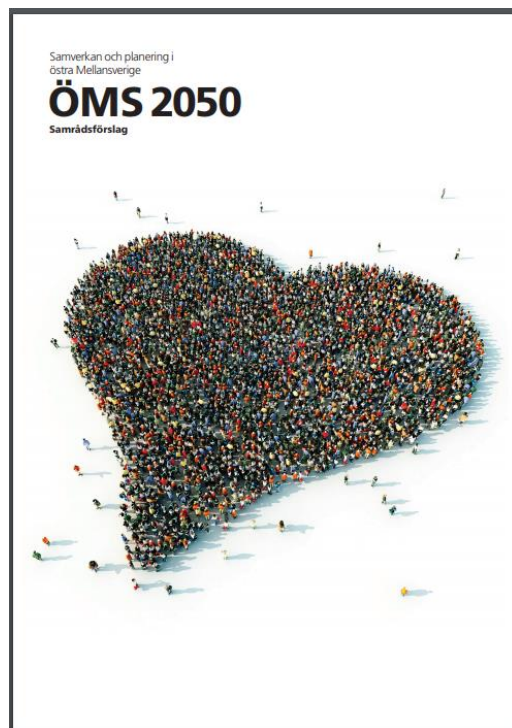
Analytiker, Region Östergötland

#EnBättreMatchning

Kort om storregionala samband

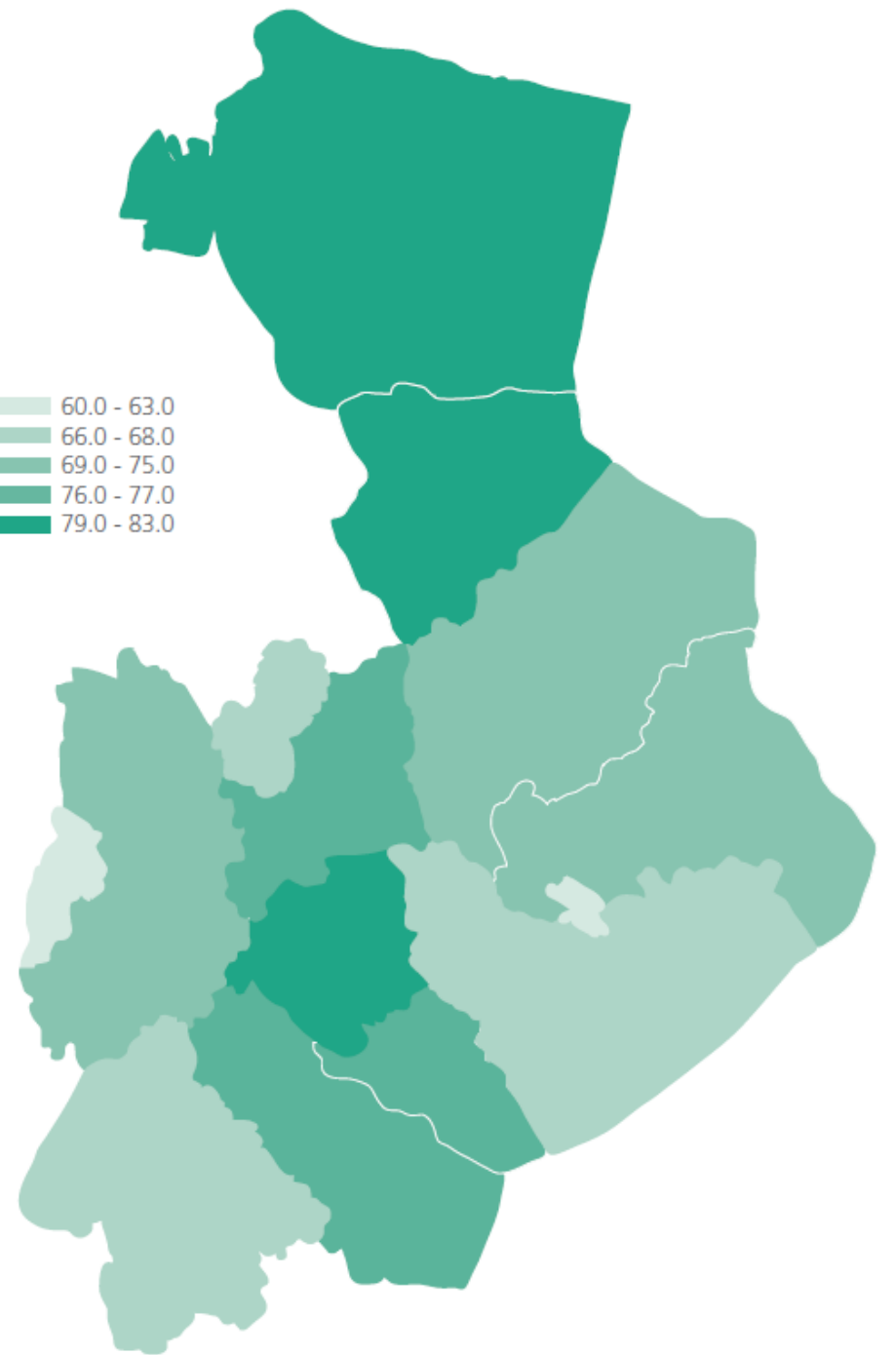
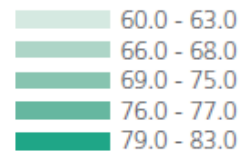

Gemensam bild av vår funktionella geografi

...och utmaningarna i den!

De flesta högskoleutbildade börjar arbeta på den plats som de bodde innan studierna

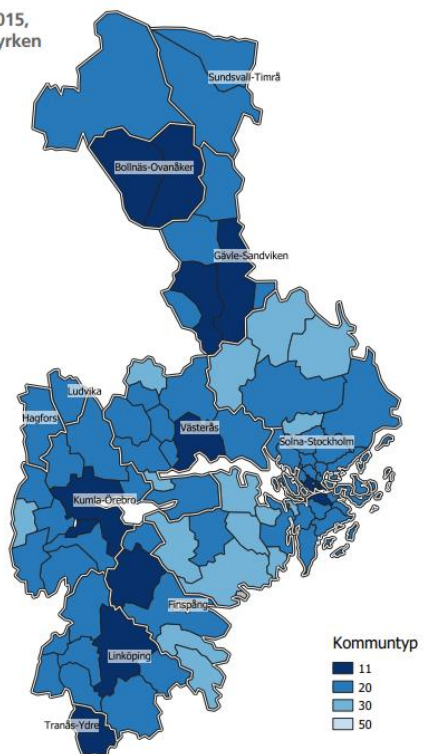
Närhet till utbildning har olika stor betydelse för olika grupper

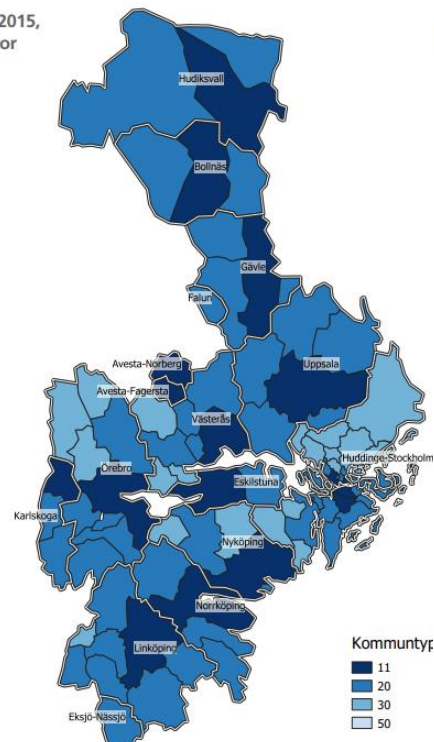
- Starka samband mellan kön, familjens utbildningsbakgrund och val av utbildning
- Lärare och sjuksköterskor rekryteras lokalt och regionalt till utbildning och arbete
- Civilingenjörer rör sig över större områden för arbete och utbildning, främst inom Östra Mellansverige

Pendling - LA-regioner utifrån tre yrkesgrupper

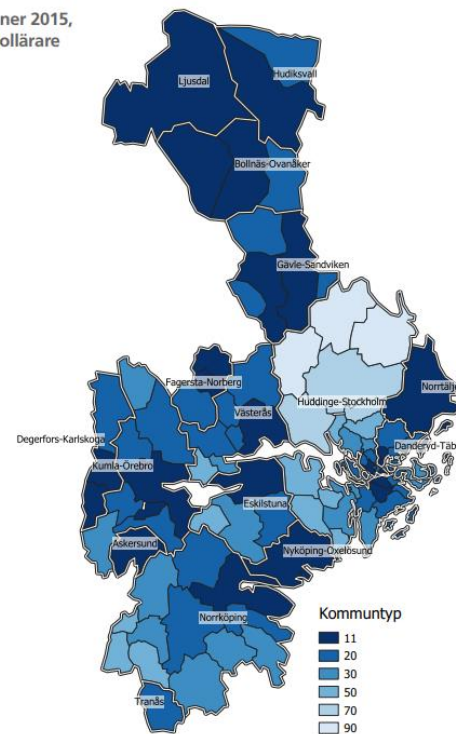
LA-regioner 2015,
Civilingenjörstrycken

LA-regioner 2015,
Sjuksköterskor

LA-regioner 2015,
Grundskollärare

De tre yrkesgruppernas LA-regioner indikerar att kompetensförsörjningsfrågor kan vara:

- Lokala (Lärare)
- Regionala (Sjuksköterskor)
- Storregionala (Civilingenjörer)

Slutsatser

- De två typerna av rörelser i geografin (flytt och pendling) följer liknande mönster för grupperna vi tittat på.
- Tre typer av yrken har tre typer av logik
  - Lokal
  - Regional
  - Storregional
- Tre typer av logik som kräver olika typer av samverkan mellan lokala, regionala och storregionala aktörer

MÄLARDALSRADET

”Så tillgodoser vi Stockholm-Mälardalens kompetensbehov”

#EnBättreMatchning

@malardalsradet

Lisa Oldmark

HR-direktör, AcadeMedia

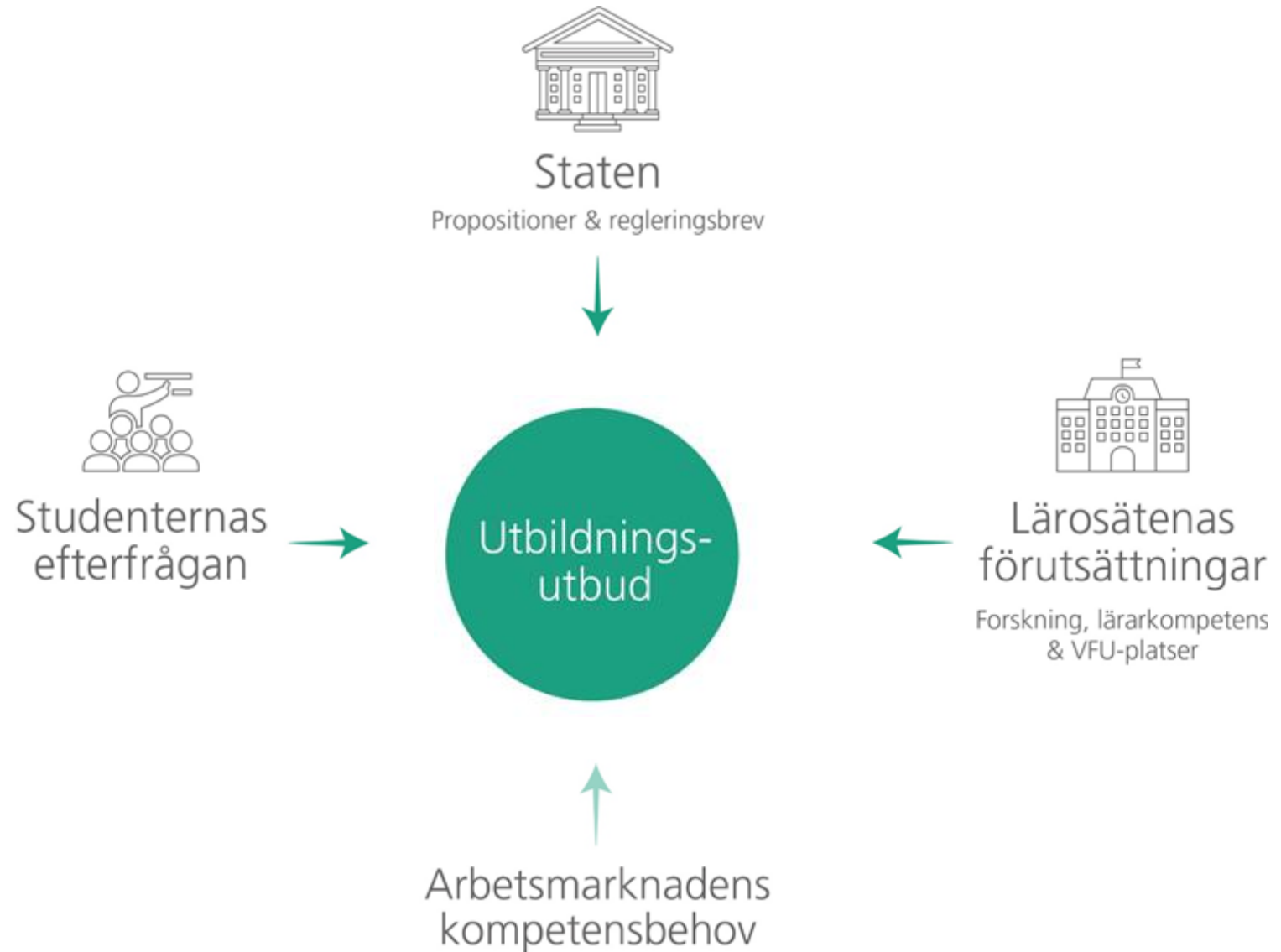
#EnBättreMatchning

Thomas Lundberg

Kompetensstrateg, Region Gävleborg

#EnBättreMatchning

Vad styr högskolornas utbildningsdimensionering?

Johan Eklund

VD, Entreprenörskapsforum

Malin Påhls Hansson

Ordförande, Saco Studentråd

#EnBättreMatchning

*Är det studenternas efterfrågan eller
arbetsmarknadens behov som ska styra högskolornas
utbildningsdimensionering?*

MÄLARDALSRÅDET

”Så tillgodoser vi Stockholm-Mälardalens kompetensbehov”

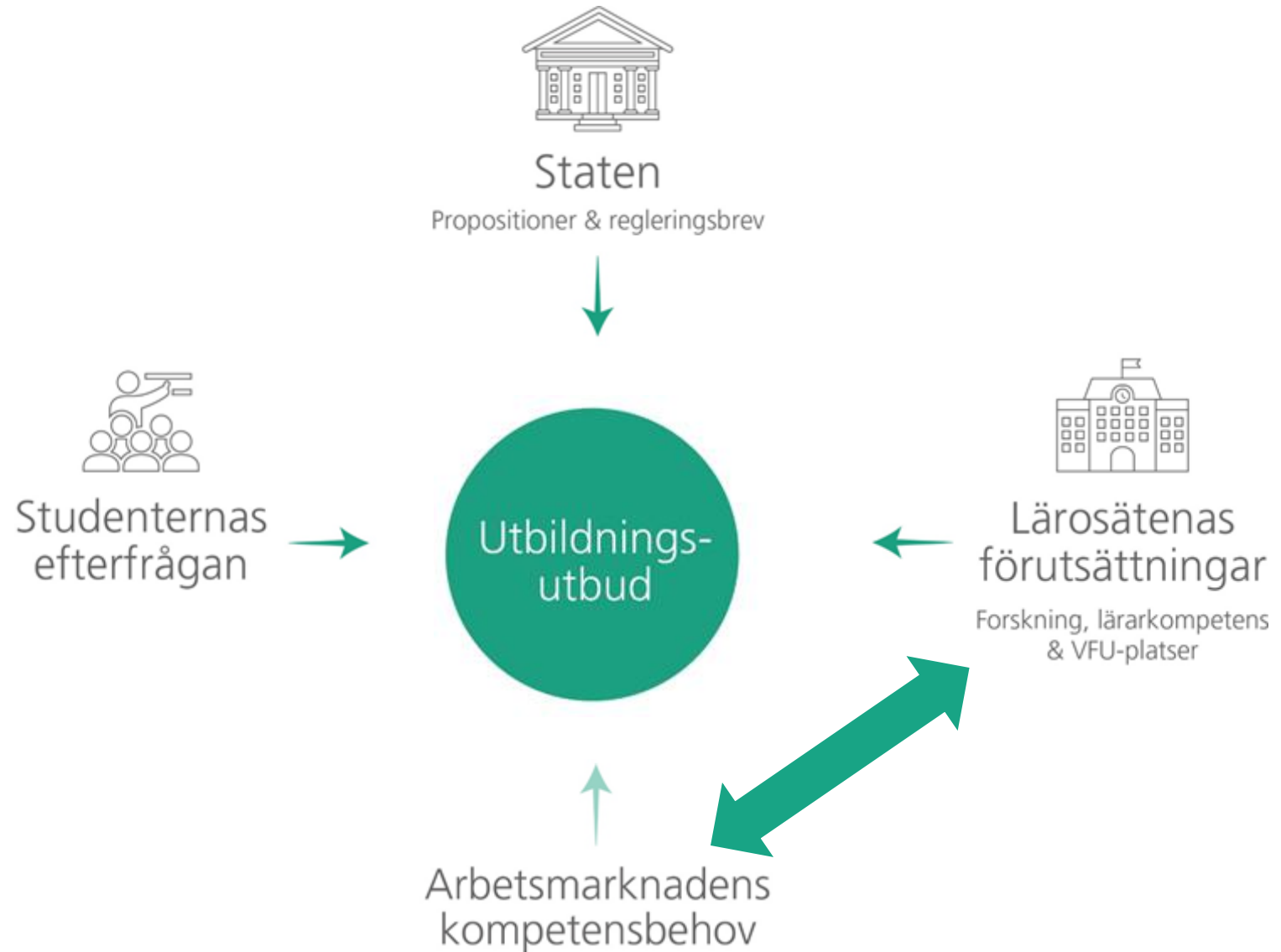
PAUS (15 min)

Thomas Lundberg

Kompetensstrateg, Region Gävleborg

#EnBättreMatchning

Vad styr högskolornas utbildningsdimensionering?

Marie Kahlroth

Utredare,

Universitetskanslersämbetet

#EnBättreMatchning

Samverkan om dimensionering av utbildning

En kartläggning – rapportering av ett regeringsuppdrag

Marie Kahlroth

Uppdrag och syfte

- Kartlägga hur universitet och högskolor samverkar kontinuerligt med externa parter i frågor avseende dimensionering av utbildning
- Samla universitet och högskolor till diskussion om dimensioneringsfrågor
- Lyfta styrkor och svagheter som framkommit
- Klargöra om förbättrad samverkan kan bidra till förbättrad dimensionering och i förlängningen till förbättrad matchning
- Uppdraget redovisades i april 2018 i form av en rapport.
Workshop 26 september med SUHF

Olika former för samverkan

Samverkansformerna varierar både inom och mellan lärosäten:

- Integrerat i formella beslutsstrukturer på olika nivåer
- I beredande organ på institutions- och programnivå
- I branschråd med företrädare för avnämare och andra externa parter
- Kan uppstå som resultat av samverkan om forskning
- I strategiska samarbeten
- Integrerat i konstnärlig verksamhet (yrkesverksamma lärare o studenter)

Med vilka externa parter?

Utbildningar med stora inslag av VFU

- **Kommuner**
- **Landsting/regioner**
- **Företag**
- **Myndigheter**
- **Övriga**
- **Arbetsgivarorg.**
- **Fackliga org.**

Utbildningar där verksamhetsförlagda projekt är m.m. vanliga

- **Företag**
- **Kommuner**
- **Myndigheter**
- **Landsting/regioner**
- **Övriga**
- **Arbetsgivarorg.**
- **Fackliga org.**

Övriga utbildningar

- **Företag**
- **Kommuner**
- **Myndigheter**
- **Landsting/regioner**
- **Arbetsgivarorg.**
- **Övriga**
- **Fackliga org.**

Regionalt kompetensförsörjningsperspektiv?

- Tydligt regionalt kompetensförsörjningsperspektiv för vissa utbildningar
Till andra utbildningar rekryterar lärosätena nationellt/internationellt
- Studenternas efterfrågan har stor betydelse för utbildningsutbudet
Även inriktning, resurser och statens styrning påverkar
- Utbildningar som inte bär sig ekonomiskt svåra att genomföra

FRAMTIDENS VÅRDKOMPETENS

SAMVERKAN KRING KOMPETENSFÖRSÖRJNING
I HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN

Gemensamt regeringsuppdrag med Socialstyrelsen:

- Föreslå hur samverkansarenor på nationell och regional nivå kan utvecklas långsiktigt – så att de fungerar för både huvudmän och lärosäten
- Förbättra statistik och prognoser över det totala kompetensbehovet, oavsett driftsform eller huvudman

www.framtidensvardkompetens.se

Behov av förbättrad kommunikation

- Svårt för externa aktörer få överblick över lärosätenas organisation – det behövs tydlig information på hemsidorna
- Lärosätenas planeringshorisont ofta lång – externa parter behöver tydligare information om förutsättningarna för verksamheten
- Väl fungerande samverkan förutsätter att båda parter gjort en analys av vad de vill åstadkomma och klargör sina förväntningar för varandra

Högskolans uppdrag

Utbildningsutbudet ”ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov” – dessa sammanfaller inte alltid

Skillnader i synen på uppdraget kan hindra effektiv samverkan:

- Lärosätena har ett nationellt uppdrag – inte självklart hur man ska se på deras ansvar för den regionala kompetensförsörjningen
  - det kan skapa spänning gentemot lokala och regionala behov

Högskolans uppdrag forts.

- Svårt för lärosätena tillgodose arbetsmarknadens efterfrågan på ökad vidareutbildning för yrkesverksamma
- Principiell fråga: Var ska ansvaret för vidareutbildning ligga?
- Regeringen behöver tydliggöra i vilken utsträckning det är lärosätenas ansvar att tillgodose behovet av fort- och vidareutbildning.

Utbildningar med särskilda utmaningar

- Små utbildningar som inte bär sig ekonomiskt
- Ansvaret för dessa behöver få en lösning inom pågående översyn av resurstilldelningssystemet.

- Utbildningar mot bristyrken
- Lärosäten i samma region bör i samverkan med skolhuvudmän och andra berörda parter skapa arenor för att hitta nya lösningar som kan hjälpa till att minska bristen på lärare

Samverkan kan förbättras

- om såväl lärosäten som externa parter blir bättre på att förstå varandras förutsättningar och behov
- om alla parter blir tydligare med vad de vill åstadkomma med samverkan om dimensionering av utbildning
- om lärosätenas uppdrag tydliggörs

Tack!

MÄLARDALSRÅDET

”Så tillgodoser vi Stockholm-Mälardalens kompetensbehov”

#EnBättreMatchning

@malardalsradet

Niclas Månsson

Prodekan, Mälardalens högskola

#EnBättreMatchning

Mälardalens högskola – den samverkande högskolan

Niclas Månsson, professor och prodekan för utbildning på grundnivå och avancerad nivå
Mälardalsrådet: En Bättre Matchning – hur tillgodoser vi regionens kompetensbehov
2018-11-23

Lärosätet och intressenter på arbetsmarknaden – ett regionalt perspektiv

Fler intressenter och perspektiv?

Lärosätets planeringen och dimensionering

- Statens styrning
  - Takbelopp, totalt och för olika utbildningsområden
  - Riktade satsningar:
    - Ingenjörsutbildningar, lärarutbildningar och vårdutbildningar
- Lärosätets övriga ramar:
  - Lärarresurser – vetenskaplig grund
  - Tillgång på platser för verksamhetsförlagd utbildning
- Arbetsmarknadens behov
- Studenters efterfrågan

Arbetsmarknadens inflytande

- Styrelsen och Fakultetsnämnd (externa representanter)
- Branschråd, kopplat till utbildningarnas utveckling
- Strategiska avtal med privat näringsliv och offentlig sektor
- Möjlighet till verksamhetsförlagd utbildning
- Uppvaktningar från näringslivet

Strategiska avtal – kommun och näringsliv

Kommunen satsar miljoner på högskolan

ESKILSTUNA

Eskilstuna kommun och Landstinget Sörmland ger sig in i en gemensam satsning på utbildningsutbudet inom digitalisering och IT på Mälardalens högskola, MDH.

Bakgrund – Sörmlandskontraktet

- **Näringslivsanalyser på uppdrag av Eskilstuna kommun**
  - Smart Produktion
  - Digitaliseringsevolution
- **Vad ser IT företagen som övergripande utmaningar framåt?**
  - Kompetensproduktion – relevant
IT/Systemvetarutbildning på MDH i Eskilstuna
  - IT företagen i Eskilstuna – behov att förnygra sig; åldersfördelning, ersättare vid avgångar, lokal kompetensproduktion nödvändig
  - Största attraktionskraften för etableringar

För framtidens arbetsmarknad

Vill du leda en revolution?
Bygga vidare Sveriges
välstånd?
Civilingenjör i
produktionsteknik &
Industri 4.0

Vill du leda utveckling av
hur teknik hjälper
människor? Hälsorobotik

Hälften av jobben kvar –
vill du tillhöra rätt hälft?
Ekonom med inriktning
mot digital
verksamhetsutveckling

Sjuksköterskeförbundet
och Sveriges största
utbildare lanserar
framtidens sjuksköterske-
utbildning mot informatik
– vill du vara med?

IT-säkerhet – det nya
svarta
Framtidens hjälte skyddar
oss i cybervärlden

Vill du tämja tekniken och
göra den användningsbar?
Möt fusionen av teknik
och kommunikation -
Interaktionsdesign

Systemvetare – Dirigent
av framtidens IT-lösningar

Avsiktsförklaring med MDH (2017)

● **Styrgrupp**

- *Paul Pettersson*, MDH
- *Jimmy Jansson*, kommunalråd, ordförande kommunstyrelsen
- *Pär Eriksson*, kommundirektör
- *Gösta Reinl*, VD Eskilstuna Fabriksförening

● **Arbetsgrupp**

- *Jan Lindoff*, konsult, representant från IT nätverket
- *Damir Isovich*, MDH
- *Niclas Månsson*, MDH
- *Niklas Edmark*, näringslivsdirektör
- *Per Gustavsson*, vice VD CGI

Avsiktsförklaring med MDH

- **Arbetsgruppen fick i uppdrag att:**
  - ta fram förslag på utbildning i systemvetenskap med forskningsbaserad (spets)
  - ta fram förslag på utbildningsinnehåll med forskningsbaserad (bredd)
  - ta fram förslag på forskningsinsatser
  - ta fram förslag på kostnads kalkyl och finansiering
  - ta fram förslag på hur respektive parts engagemang ska se ut och säkras
  - ta fram underlag för beslut och en genomförandeplan

Avsiktsförklaring med MDH

- **Arbetsgruppens arbete ska genomsyras av nedanstående perspektiv:**
  - *Perspektiv MDH* – Attraktiva och relevanta utbildningar utifrån arbetsmarknadens behov och för utifrån studenternas perspektiv
  - *Perspektiv näringsliv* – Engagerade i utbildningarna, i studenterna och vara attraktiva arbetsgivare
  - *Perspektiv kommunen* – Attraktiv stad och plats där företag och studenter vill vara kvar. Att MDHs utbildningsinnehåll kopplas ihop med kommunala verksamheters behov
  - *Perspektiv landstinget* – Att MDHs utbildningsinnehåll kopplas ihop med kommunala verksamheters behov

Diskussioner inom arbetsgruppen

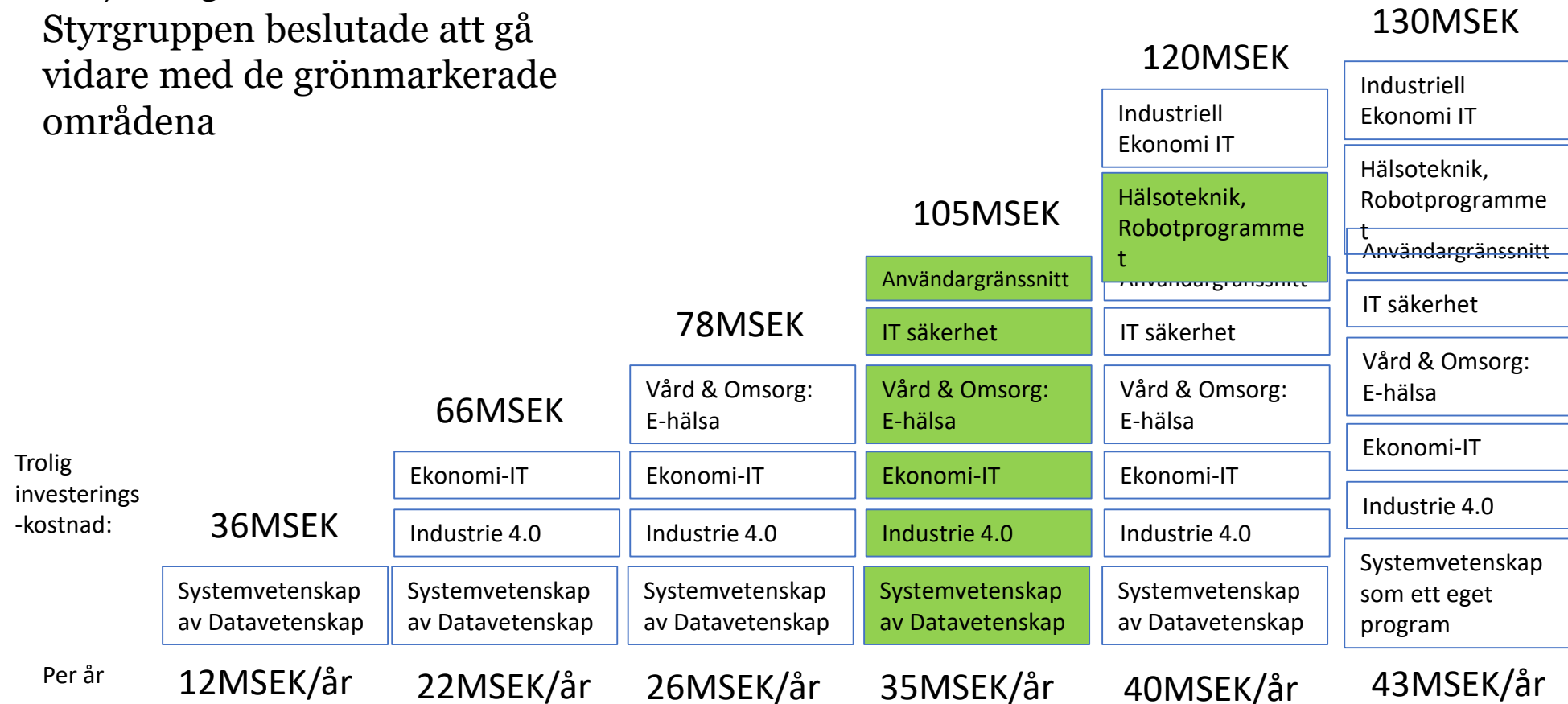
- Kommun och näringsliv – ett utbildningsprogram i systemvetenskap
- MDH – ett utbildningsprogram inom systemvetenskap löser inte företagens problem eller efterfrågan
- MDH – satsa på bredd, dvs utgå ifrån befintliga utbildningar revidera dem efter möjligheter och behov: IT och digitalisering
- På sikt kan man även skapa en ny utbildning inom systemvetenskap, när kompetens och forskningsbasen är på plats
- Tidsaspekten – start HT 2019 (men inte samtliga program)

Arbetsgruppen föreslog olika finansieringsmodeller

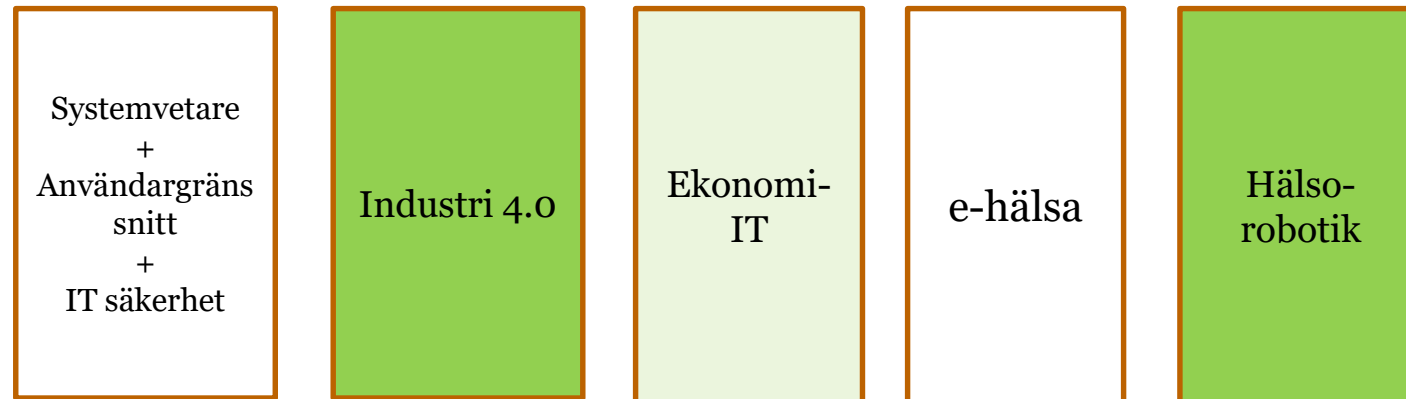
2017-11-13

Styrgruppen beslutade att gå vidare med de grönmarkerade områdena

Sörmlandskontraktet

IT och digitaliseringen påverkar arbetslivet och därför också utbildningens innehåll

Röster om Sörmlandssatsningen

”MDH har en omfattande handlingsplan för digitalisering redan idag. I och med den här satsningen får vi möjlighet att snabbt anpassa ett antal utbildningar till de behov som finns och som förutses på framtidens arbetsmarknad ...” (Paul Pettersson, rektor MDH)

”Den här satsningen är absolut nödvändig för att industin i vår region ska förbli konkurrenskraftig nu när hela omvärlden genomgår den fjärde industriella revolutionen ...” (Gösta Rienl, VD Eskilstuna fabriksförening)

”Om vi inom vården ska klara vårdbehovet till en rimlig kostnad måste vi ha tillgång till ny teknik och kunskapen att utnyttja digitaliseringens möjligheter ...” (Monica Johansson landstingsstyrelsens ordförande, Landstingen Sörmland)

Tack för att ni lyssnade

Frågor – funderingar – reflektioner

Jimmy Jansson (S)

KSO, Eskilstuna kommun

Jan Lindoff

Eskilstuna fabriksförening

Niclas Månsson

Prodekan, Mälardalens högskola

#EnBättreMatchning

MÄLARDALSRÅDET

”Så tillgodoser vi Stockholm-Mälarregionens kompetensbehov”

#EnBättreMatchning

@malardalsradet

Gunilla Magnusson (S)

Ordf. Viadidaktiknämnden Katrineholms
kommun

Cathrine Haglund

Enhetschef, Campus Telge

#EnBättreMatchning

- **Gunilla Magnusson**, Ordförande Viadidaktnämnden i Katrineholm och Vingåkers kommun
- **Cathrine Haglund**, Enhetschef Campus Telge, Södertälje kommun

 viadidakt.se
facebook.se/viadidakt
Telefon: 0150-48 80 90
Postadress: Viadidakt, 641 80 Katrineholm
Mejl: info@viadidakt.se
Viadidakt är en gemensam förvaltning för vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser i Katrineholms och Vingåkers kommuner.

Kompetensförsörjning

- Antalet medarbetare kommer inte att räcka
- Brister i matchningen

Breddad rekrytering

- Nå andra målgrupper
- ”Arbetskraftsreserven”

Samverkan mellan kommuner och lärosäten vinn/vinn

- Från kommunernas perspektiv
- Från lärosätenas perspektiv

Kommunala Lärcentra/Campus på hemmaplan

- Vad menar vi när vi pratar om lärcentrum?
- Hur fungerar ett lärcentra?

NITUS

- Nätverk för kommunala lärcentra
- Gemensamma kvalitetskriterier
- Erfarenhetsutbyte
- Varje kommun tar beslut om hur just deras
Lärcentrum ser ut

Kvalitets- och medlemskriterier

- Tillhandahåller internetutrustad lokal för eftergymnasiala studier
- Det ska finnas utsedd kontaktperson mot student, NITUS och lärosäte
- Möjlighet att skriva tentamen enligt utbildningsanordnarens krav
- Erbjuder studieanpassade datorer och möjlighet till utskrift och kopiering

NITUS-lärcentra

- Lärcentraförlagda program och kurser
- Uppdragsutbildningar
- Stöd, vägledning och annan information

- Grupprum
- Tekniskt stöd
- Tentamensservice

NITUS medlemskommuner i regionen

Stockholm	Södermanland	Västmanland	Örebro	Uppsala
Botkyrka	Flen	Arboga	Hallsberg	Tierp
Norrtälje	Katrineholm	Kungsör	Karlskoga	Östhammar
Nynäshamn	Vingåker	Köping	Lindesberg	
Södertälje	Nyköping		Örebro	

MÄLARDALSRADET

”Så tillgodoser vi Stockholm-Mälarregionens kompetensbehov”

#EnBättreMatchning

@malardalsradet

Rune Heiberg Hansen

Damvad analytics

#EnBättreMatchning

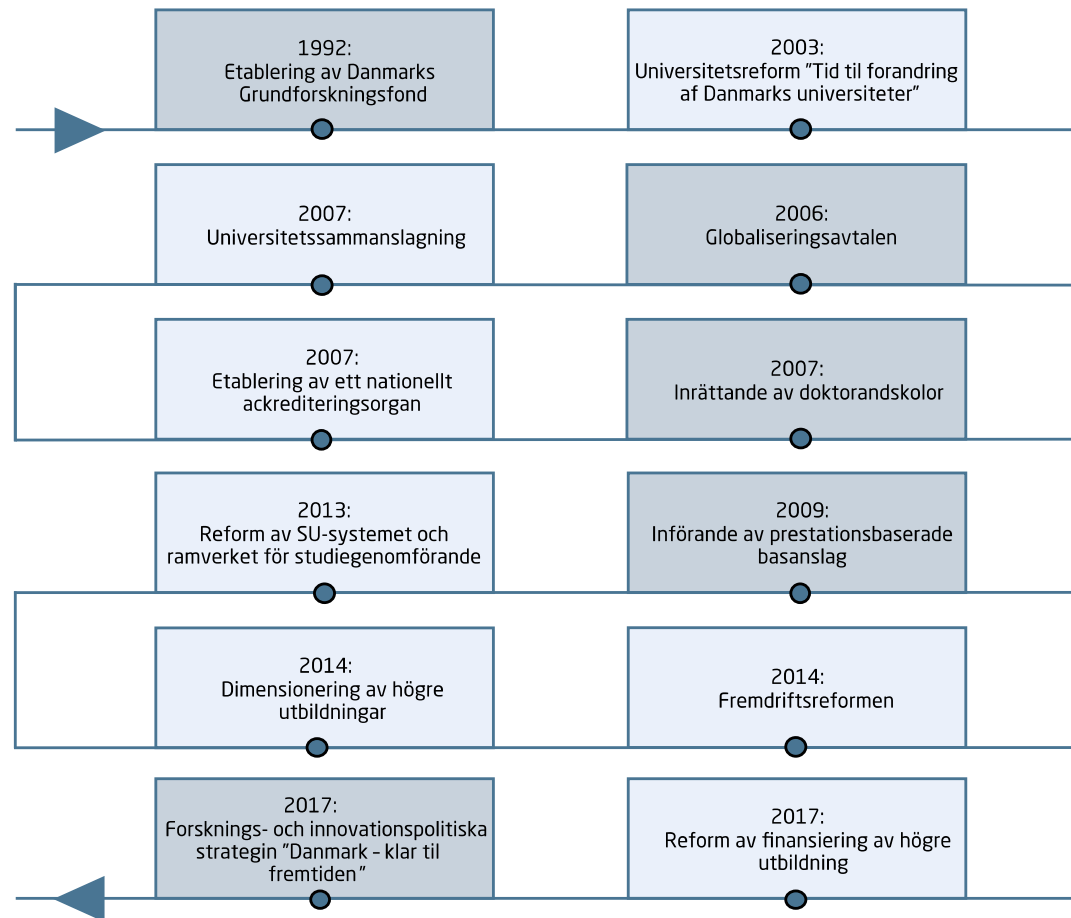

Matchning

Erfarenheter från
Danmark

Stark dansk konkurrenskraft genom forskning och högre utbildning

- Högskolan är en central del av Danmarks strategi för att höja produktivitet och konkurrenskraft
- Stor satsning på mer och bättre forskning och utbildning
- Långvarigt fokus på att utbildningar måste vara relevanta för arbetsmarknaden
- Fokus på bättre strategisk ledning på högskolan
- Med större politiskt fokus även också större krav om 'accountability'
- Senaste är ökat fokus på regionala behov

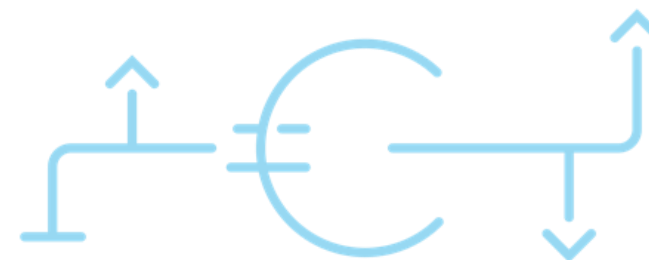
Strategisk ledning

- Ledning med extern majoritet och anställda ledare på alla nivåer
- Fusioner för att styrka den strategiska ledningen på högskolan
- Högskolans ledning får ansvar och tillgång till att avgöra strategisk riktning för forskning och utbildning
- Detaljerad data om forskning, utbildning och administration
- Generell ekonomisk och juridisk styrning av högskolan mot strategiska samhällsmål

Relevans för utbildningar

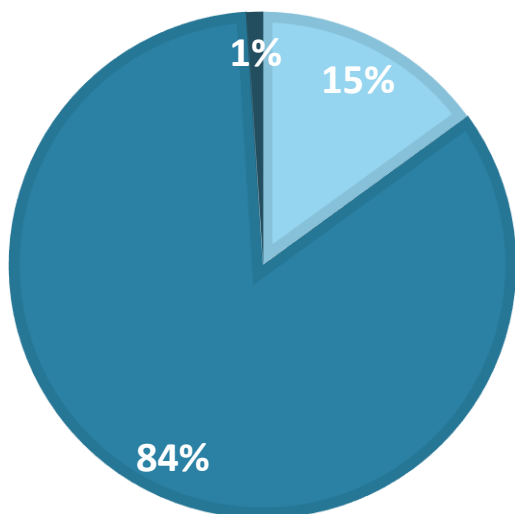
- Alla utbildningar måste ha en panel av mottagare, där utbildningsledningen diskuterar utbildningens innehåll och matchning mot arbetsmarknaden
- Alla utbildningar ska säkra sin relevans genom data om sysselsättning och undersökningar bland nytexaminerade
- Behovet för nya utbildningar ska godkännas av Uddannelses- og forskningsministeren
- Dimensionering av utbildningar om de har systematiskt hög arbetslöshet
- Onlineinformation om sysselsättning, typiska branscher och lön till blivande studenter för alla utbildningar
- Sysselsättning ingår som performancemål i nytt finansieringssystem

Finansiering av högre utbildning

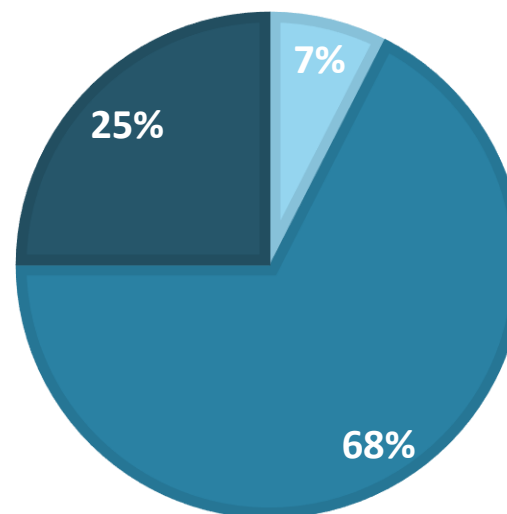
NUVARANDE FINANSIERINGSMODELL

- Færdiggørelse
- Taxametertilskud
- Institutionstilskud og faste tilskud

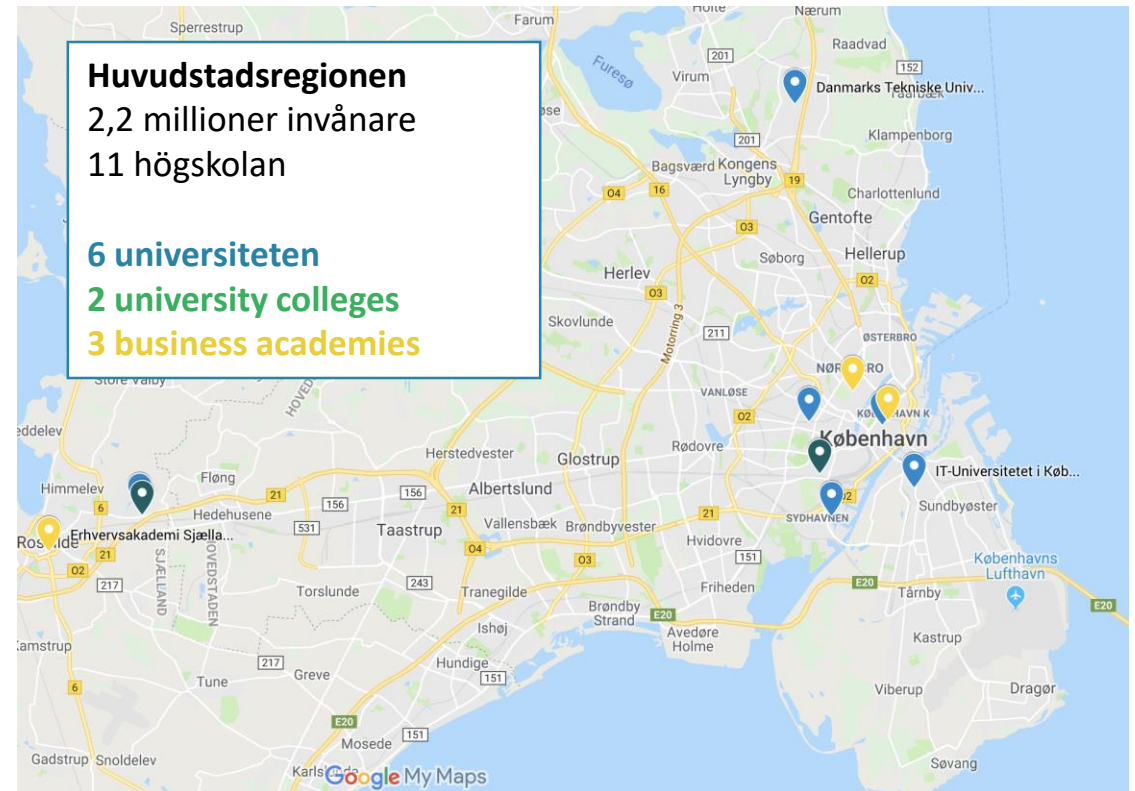
NY FINANSIERINGSMODEL

- Resultattilskud
- Aktivitetsstilskud
- Grundtilskud og tilskud til decentrale udbud

Geografiska hänsyn?

- Danska universitet har inga formella regionala åtaganden
- Samtliga universitetsutbildningar är formellt nationella
- Universitetsstudenterna är primärt inskrivna i de fyra största städerna; København, Aarhus, Aalborg och Odense
- De regionala åtagandena ligger hos University Colleges och Business Academies

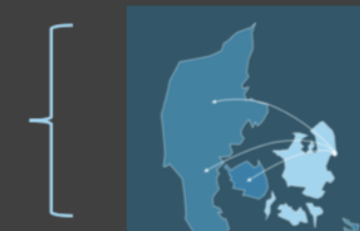

Högskolan måste veta, om dimitterande får jobb

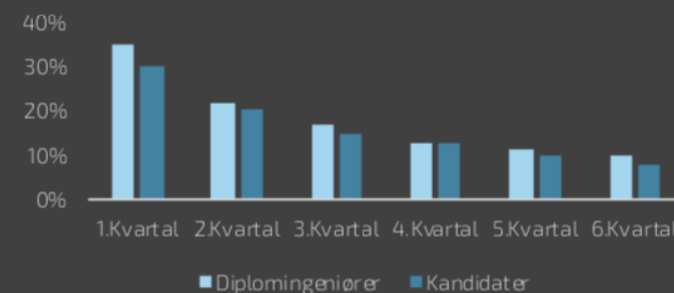
- Danmarks Akkrediteringsinstitution kontrollerar regelmässigt om högskolan har koll på utbildningarnas arbetsmarknadsrelevans
- Krav inom ackreditering att högskolans ledning vet hur utbildningarna matchar arbetsmarknadens behov
- Högskolan granskar regelmässigt data om utbildningarnas arbetsmarknadsmatch

Hvor bliver dimittenderne beskæftigede henne og i hvilke brancher?

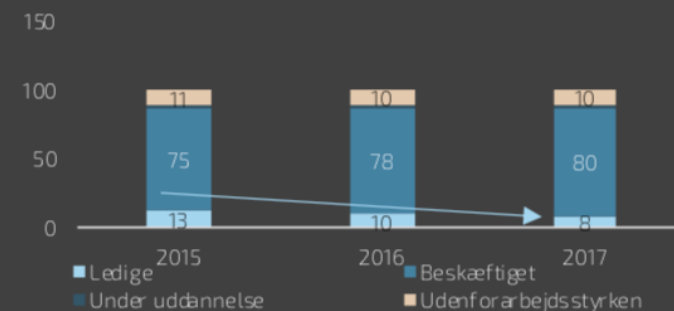
Byggeriet 8
IT 6
Medicinal 4
Forskning 2
..... 1

Hvordan ser ledighedsgraden ud for diplomingeniører og kandidater?

Er ledighed faldet og beskæftigelsen steget?

Lokalt samarbete: Kalundborg

Ny lokal bio-hub

Lokalt behov för specialiserad arbetskraft

- Novo Nordisk
- Novozymes
- Ørsted

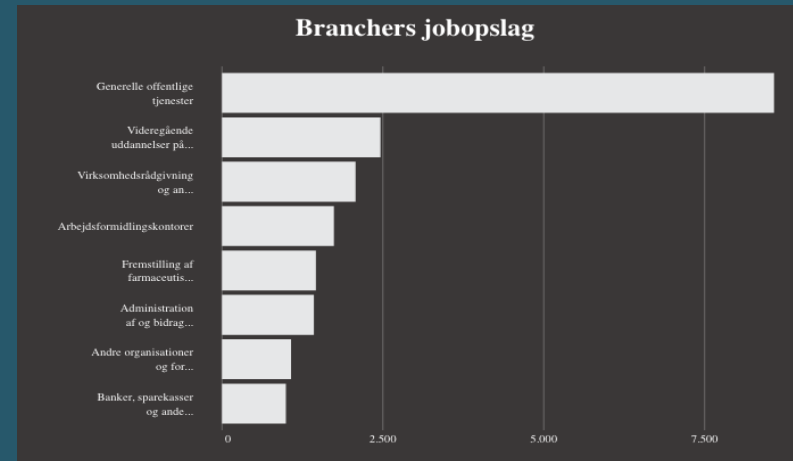
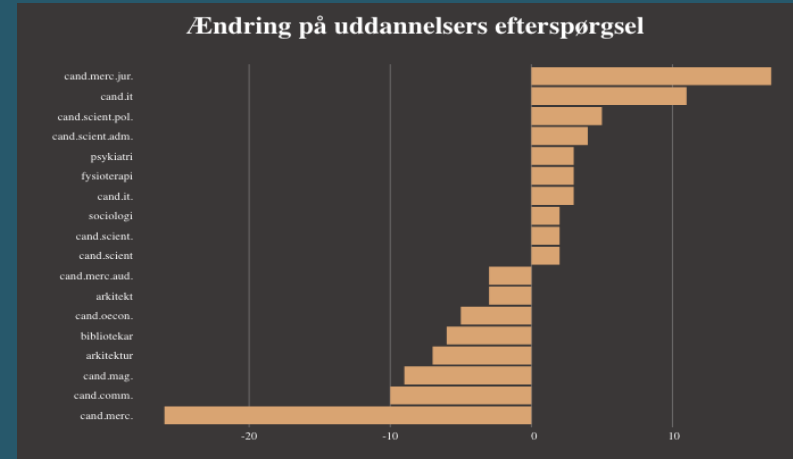
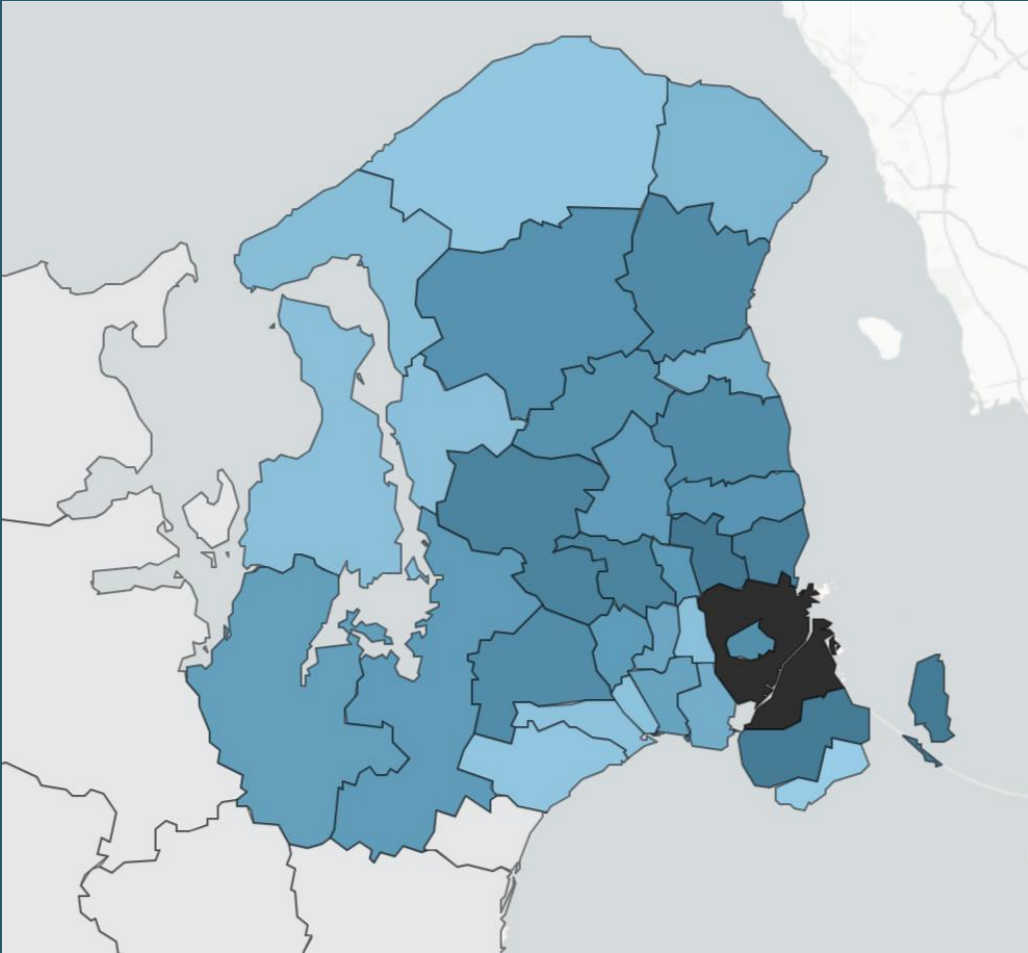
Ny bio-ingenjörutbildning

University College Absalon etablerar ny bio-ingenjörutbildning tillsammans med VIA University College

Tätt samarbete mellan högskolan, näringsliv och kommun

Nästa generation: Data från jobbannons

Tack!

DAMVAD Analytics

Engelbrektsgatan 5

11432 Stockholm

Havnegade 39

1058 Köpenhamn

Rune Heiberg Hansen

rh@damvad.com / +45 9186 9112

[@runeheiberg](#)

DAMVAD • ANALYTICS

MÄLARDALSRADET

”Så tillgodoser vi Stockholm-Mälardalsregionens kompetensbehov”

#EnBättreMatchning

@malardalsradet

Anita Jernberger (L)

Ordf. Regionutvecklingsnämnden,
Region Östergötland

Jimmy Jansson (S)

KSO, Eskilstuna kommun

Johan Eklund

VD, Entreprenörskapsforum

Malin Påhls Hansson

Ordf. Saco Studentråd

Rune Heiberg Hansen

Damvad analytics

#EnBättreMatchning

Johan Örjes (C)

Mälardalsrådets styrelse

Vice ordf. En Bättre Matchning

#EnBättreMatchning